مشکلات بیمه‌ای خود را به ما بگویید

یکی از دغدغه‌ها و مشکلات سازمان‌های بیمه‌ای، نداشتن آگاهی یا اطلاعات ناکافی کسانی است که از خدمات این سازمان‌ها استفاده می‌کنند. استفاده از مشاوره کارشناسان بهترین راه برای رفع این مشکل و صرفه‌جویی در هزینه و وقت است. «پرسش» جایی است که شما می‌توانید سوالات مرتبط با بیمه، حقوق و مقررات کار ، همچنین مشکلاتی که احیانا در جریان مراجعه به شعب تامین اجتماعی با آن رو به‌رو شده‌اید را با مشاوران هفته‌نامه آتیه‌نو در میان بگذارید و پاسخ آن را در همین صفحه بخوانید.

پرسش
آنچه می‌خواهید از بیمه و کار بدانید
یکشنبه ● ۱۶ دی ۱۳۹۷ ● شماره صد و هشتاد و پنج
ATIYEHNO

مشاور آتیه‌نو پاسخ می‌دهد

نکته‌هایی درباره مستمری بازماندگان بیمه‌شده‌ها

● محمد حاجی‌بابایی ●
● کارشناس تامین اجتماعی ●

در شماره قبل به شرایط برقراری مستمری بازماندگان و نحوه محاسبه میزان این مستمری در برخی از حالات پرداختیم. در این شماره، مطلب را با پاسخ به چند سوال دیگر در این خصوص پی می‌گیریم.

■ **آیا به فرزند خوانده بیمه‌شده یا مستمری‌بگیر نیز در صورت فوت بیمه‌شده یا مستمری‌بگیر، مستمری بازماندگان تعلق می‌گیرد؟**

بله، در اجرای قانون حمایت از کودکان و نوجوانان بی‌سرپرست و بدسرپرست مصوب ۱۳۹۲/۷/۱۰ مجلس شورای اسلامی و آیین‌نامه اجرایی مصوب ۱۳۹۴/۴/۱۴ هیئت‌وزیران، فرزندخوانده در حکم فرزند حقیقی بوده و از تمامی حقوق و مزایای قانونی بهره‌مند خواهد شد.

■ **لطفا در خصوص نحوه تقسیم مستمری بین بازماندگان بیمه‌شده یا مستمری‌بگیر متوفی توضیح دهید.**

بر اساس تقسیم‌بندی انجام شده در ماده ۸۳ قانون تامین اجتماعی، میزان سهم هریک از بازماندگان قانونی به‌شرح زیر است:

الف- میزان مستمری همسر دائم بیمه‌شده معادل ۵۰درصد مستمری استحقاقی بیمه‌شده است و در صورتی که بیمه‌شده یا مستمری‌بگیر مرد دارای چند همسر دائم باشد، مستمری به تساوی بین آن‌ها تقسیم می‌شود.

ب- میزان مستمری هر فرزند یا فرزندخوانده بیمه‌شده یا مستمری‌بگیر متوفی معادل ۲۵درصد مستمری استحقاقی وی است و در صورتی که هر دو پدر و مادر را از دست داده باشد، سهم او دو برابر سهم مذکور خواهد شد.

ج- میزان مستمری هریک از پدر و مادر بیمه‌شده متوفی (در صورت احراز شرایط کفالت در زمان فوت بیمه‌شده) معادل ۲۵درصد مستمری استحقاقی بیمه‌شده متوفی است.

د- میزان مستمری سهم هریک از بازماندگان از مجموع مستمری استحقاقی بیمه‌شده (مستمری حین‌الفوت او) عبارت است از: حاصل ضرب سهم وی از مستمری استحقاقی (به‌شرح فوق) تقسیم بر مجموع سهام همه بازماندگان واجد شرایط.

ه- مجموع مستمری بازماندگان متوفی نباید از ۱۰۰درصد میزان مستمری استحقاقی بیمه‌شده بیشتر شود. هرگاه مجموع مستمری از این میزان تجاوز کند، سهم هریک از بازماندگان به نسبت تقلیل داده می‌شود و از طرفی هرگاه یکی از بازماندگان فوت شود یا فاقد شرایط دریافت مستمری شود، سهم بقیه آنان با توجه به تقسیم‌بندی مذکور افزایش خواهد یافت، در هر حال بازماندگان بیمه‌شده از ۱۰۰درصد مستمری بازماندگان متوفی بهره‌مند می‌شوند.

■ **آیا به همسر صیغه‌ای بیمه‌شده یا مستمری‌بگیر مرد متوفی، مستمری بازماندگان تعلق می‌گیرد؟**

خیر، مستمری بازماندگان صرفا به همسر یا همسران دائم بیمه‌شده یا مستمری‌بگیر متوفی دارای سند رسمی ازدواج دائم یا سند عادی ازدواج دائم آنان که از سوی مراجع قضایی احراز اصالت شده باشد، تعلق می‌گیرد.

■ **حداقل مستمری بازماندگان بیمه‌شده‌ای که بر اساس قانون «تعیین تکلیف تامین اجتماعی اشخاصی که ۱۰سال و کمتر حق‌بیمه پرداخت کرده‌اند» مستمری‌بگیر شده و سپس فوت کرده چقدر است، آیا این مستمری بر اساس ماده ۱۱۱ قانون تامین اجتماعی با حداقل دستمزد هر سال ترمیم خواهد شد؟**

با توجه به اینکه این گروه از بیمه‌شدگان بر اساس ماده ۷۶ یا دیگر مواد قانونی تامین اجتماعی مستمری‌بگیر نشده‌اند و با توجه به قانون مذکور در این سوال به نسبت سنوات پرداخت حق‌بیمه بدون رعایت ماده ۱۱۱ قانون تامین اجتماعی مستمری‌بگیر شده‌اند در ادامه نیز در صورت فوت آن‌ها میزان مستمری بازماندگان آنان نیز بر اساس سنوات پرداخت حق‌بیمه شخص بیمه‌شده و بدون رعایت ماده ۱۱۱ قانون خواهد بود. یعنی چنانچه میزان مستمری آن‌ها کمتر از حداقل دستمزد سالانه باشد این مستمری به حداقل دستمزد سال افزایش نخواهد یافت. اما مجموع مستمری استحقاقی ماهانه بازماندگان در این حالت در هر حال از حاصل ضرب حداقل دستمزد ماهانه سال فوت در سنوات پرداخت حق‌بیمه متوفی تقسیم بر عدد ۳۰ کمتر نخواهد بود. یعنی؛

حداقل مجموع مستمری استحقاقی ماهانه بازماندگان= ۳۰ تقسیم بر (سنوات پرداخت حق بیمه *حداقل دستمزد ماهانه سال فوت)

مجموع مستمری بازماندگان متوفی نباید از ۱۰۰درصد میزان مستمری استحقاقی بیمه‌شده بیشتر شود.

■ **آیا به بازماندگان بیمه‌شده حِرف و مشاغل آزاد با نرخ ۱۲درصد در صورت فوت بیمه‌شده، مستمری بازماندگان تعلق می‌گیرد، با چه شرایطی؟**

با عنایت به آیین‌نامه اجرایی بیمه صاحبان حِرف و مشاغل آزاد، سوابق پرداخت حق‌بیمه با نرخ ۱۲درصد آن دسته از بیمه‌شدگانی که تا قبل از برقراری مستمری بازنشستگی (پس از احراز شرایط آن) فوت می‌کنند در احراز شرایط قانونی و نیز محاسبه مبلغ مستمری برای بهره‌مندی از مستمری بازماندگان منظور نمی‌شود. یعنی برای برقراری مستمری بازماندگان بیمه‌شده متوفی بیمه‌شده باید بدون در نظرگرفتن سوابق مشاغل آزاد ۱۲درصد دارای شرایط برقراری مستمری بازماندگان باشد. مثلا برای برقراری مستمری بازماندگان با رعایت ماده ۱۱۱ قانون (ترمیم مستمری به حداقل دستمزد سال) باید ظرف ۱۰سال قبل از تاریخ وفات بیمه‌شده، حداقل یک‌سال سابقه پرداخت حق‌بیمه با نرخ ۱۴درصد (یا بیشتر) و نیز ظرف یک‌سال قبل از تاریخ فوت بیمه‌شده، حداقل ۹۰روز سابقه پرداخت حق‌بیمه با نرخ ۱۴درصد (یا بیشتر) وجود داشته باشد. بدین لحاظ به بیمه‌شدگانی که قصد ادامه بیمه‌پردازی در بلندمدت به‌صورت بیمه مشاغل آزاد را دارند و دارای افراد تحت تکفل هستند، اکیدا توصیه می‌شود بیمه مشاغل آزاد خود را با نرخ بیش از ۱۲درصد (۱۴درصد یا ۱۸درصد حسب شرایط) انتخاب کنند تا در صورت فوت آن‌ها امکان برقراری مستمری بازماندگان برای افراد تحت تکفل آنان برابر مقررات فراهم شود. ضمناً بیمه‌شدگانی که به‌دلیل ازکارافتادگی کلی در بدو قرارداد بیمه حِرف و مشاغل آزاد الزاما بیمه مشاغل آزاد با نرخ ۱۲درصد قرارداد منعقد کرده‌اند در صورت دارا بودن حداقل یک‌سال سابقه پرداخت حق‌بیمه با درخواست خودشان می‌توانند قراردادشان را به نرخ ۱۴درصد تبدیل کنند.

●جوابیه●

توضیح دفتر امور فنی مستمری‌های سازمان تامین اجتماعی در مورد مطلب مشاور آتیه‌نو در شماره ۱۸۴

در پی درج مطلبی تحت عنوان (شرایط برقراری مستمری بازماندگان) در صفحه ۱۱ هفته‌نامه «آتیه‌نو» در مورخ یکشنبه ۹ دی‌ماه ۱۳۹۷ شماره ۱۸۴، سید محمدعلی جنانی، مدیرکل امور فنی مستمری‌های سازمان تامین اجتماعی، توضیحاتی درباره این مطلب، به شرح زیر ارائه کرد:

الف) براساس ماده ۸۰ قانون علاوه بر سه بند اشاره شده، فوت ناشی از کار نیز موجب پرداخت مستمری به بازماندگان واجد شرایط می‌شود که این بند از قلم افتاده است. (بند۴ ماده ۸۰)

ب) همچنین براساس اصلاحیه تبصره ۳ بند ۳ ماده ۸۰ مصوب ۸۶/۱۱/۲۰ به بازماندگان بیمه‌شده متوفی که فاقد شرایط بند ۳ ماده ۸۰ (داشتن یک سال سابقه ظرف ۱۰سال و ۹۰روز سابقه ظرف یک سال منتهی به فوت) بوده و بین ۱۰ تا ۲۰ سال سابقه داشته باشند به نسبت سنوات، مستمری پرداخت می‌شود.

ج) براساس قانون تعیین تکلیف نیز بازماندگان بیمه‌شده متوفی با شرایط بند فوق که بین یک تا ۱۰ سال سابقه داشته باشند نیز به نسبت سنوات از مستمری بهره‌مند می‌شوند.

د) در ادامه مطلب پرسشی مطرح شده که در پاسخ به آن، پرداخت مستمری به بازماندگان بیمه‌شده مرحومی که پس از ایجاد سابقه به استناد دادنامه دیوان عدالت اداری، شرایط برقراری مستمری را کسب کرده، از تاریخ فوت عنوان شده که این موضوع بستگی به انشای رای دیوان داشته و الزاما از تاریخ فوت پرداخت نمی‌شود.

ه) در پاسخ به سوال دوم که به نحوه محاسبه مبلغ مستمری بازماندگان اشاره شده، پاسخ کامل نبوده و به این مهم که مبلغ موردنظر نباید از ۵۰درصد متوسط دستمزد کمتر و از صددرصد آن بیشتر نباشد، اشاره نشده است. (ماده ۷۲ قانون).

● ادامه از صفحه ۴ ●

شاغلان غیررسمی...

این ملاحظه هم وجود دارد که روستانشینان و نیازهای شغلی آن‌ها با شهری‌ها متفاوت است. مشاغل در روستاها اکثر موقت و فصلی و پارموقت است و روستانشینان نیز نیازهای آموزشی و مهارت‌آموزی خاص خود را دارند و نباید در این زمینه مرتکب اشتباه شویم. پیشنهاد کارشناسان این است که اگر قرار است از شاغلان یا بیکاران حمایت شود، از دادن معافیت‌های بیمه‌ای خودداری شود و در عوض به جمعیت هدف یارانه داده شود که البته این سیاست هم قواعد و ملاحظات خاص خود را دارد. ما باید به یاد داشته باشیم که هدف اصلی‌مان در اعمال و پیاده‌سازی سیاست‌های حمایتی در هر دو حوزه اشتغال‌زایی و پوشش بیمه‌ای، باید رسمی کردن بخش غیررسمی اقتصاد باشد. یعنی ما باید جوابی منطقی برای این پرسش داشته باشیم که چگونه از شلاغلان بخش غیررسمی و تشویق آن‌ها برای ورود به بخش رسمی حمایت کنیم. تنها در این صورت است که سیاست‌های حمایتی فقرزدا جواب می‌دهند و بر نهادهای بیمه‌ای و صندوق‌ها هم فشار کمتری وارد می‌شود. به‌نظر می‌رسد این رویکرد در سطح حمایت از شاغلان فقیر و بیکاران وجود ندارد که باید مداقه بیشتری روی آن‌ها صورت گیرد.

معاون پژوهشی موسسه عالی پژوهش تامین اجتماعی

● شرح جدول شماره ۱۸۳ ●
● طراح: حمیدرضا عبدالوند ●

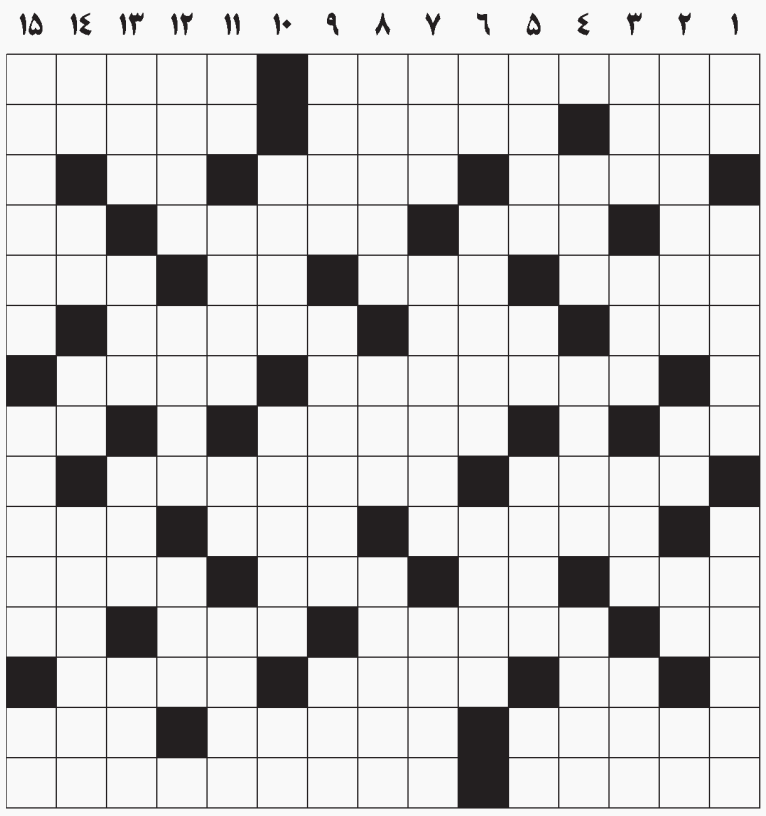

افقی

۱- از نگرانی‌های اساسی کارگران در میزان حقوق- مرغان شکاری
۲- از سبزی‌ها- از شغل‌های جذاب که با دود بسیار همراه است- تیم قرمزهای رم
۳- خودآموخته- واحد بسامد برابر یک سیکل در ثانیه- عدد سه‌رقمی
۴- بس، کافی- رنگ آرام‌بخش- مامور تشریفات دوره صفوی- شالوده
۵- گری شتر- چوب خیزران- ضربه سر در فوتبال- مردم
۶- نیش‌زدن زنبور- زمین نوبتی- شریک بودن
۷- چشمگیر- دریابنده
۸- شکم‌بند طبی- نام پیشین آنکارا، پایتخت ترکیه- آماسیدن
۹- دستینه- از کشورهای اسکاندیناوی که یکی از بالاترین میزان‌های رضایت از زندگی و سلامت را دارند
۱۰- غلبه، تسلط- همسر حوا- فریاد
۱۱- نوعی زمین تنیس- جنس به ظاهر قوی- پایین رفتن سطح آب دریا- لباس شنا
۱۲- کفش چهارپا- نامه و لوله کاغذ- مرد عقیم- خاک کوزه‌گری
۱۳- از شهرهای توریستی فرانسه در حاشیه مدیترانه- زمین مرده- ابر
۱۴- کشور فلاسفه- نحسی- بازنده شطرنج
۱۵- نویسنده- تغییر شیوه تامین مالی نظام‌های بازنشستگی که قدرت پایین تحمل ریسک را داشته که در سه دهه قبل در ۲۳کشور آمریکای لاتین و اروپای شرقی منجر به شکست شد

عمودی

۱- گل‌ولای- نقاش هلندی سبک امپرسیونیسم- یکی از مهم‌ترین سم‌ها و سلاح‌های قتل قدیمی
۲- مانه ساز - زهر - سقف دهان - کلمه تعجب
۳- همراه داد- افسار- نوعی ساعت- لقب اشرافی اروپایی
۴- مرغ تشنه- پدیدار شده- ریسمان
۵- برگزیده- گوشت آذری- رود ایتالیایی با طول ۲۴۱کیلومتر در مرکز ایتالیا- گیاه مرداب
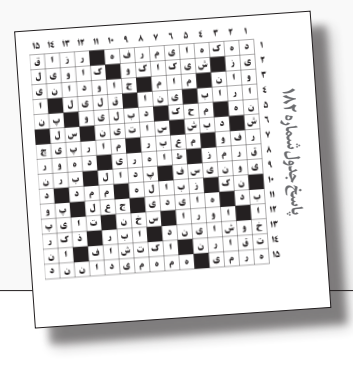
۶- دشمن گربه- بی‌گمان- صدای بسیار بلند و بم
۷- از ماشین‌های ساده که در نجاری به‌کار می‌رود- مرا بر آتش سوزان ..... و ننشستی. بنای مهر نمودی که پایدار نماند. (سعدی) - واحد وزن برابر ۲۸گرم
۸- از پیامبران بنی‌اسرائیل و هم‌عصر حضرت عیسی(ع)- زیست- از رودهای مهم ایران
۹- برنده ایرلندی نوبل ادبیات ۱۹۲۳- خواهر جمشید شاهنامه- طایفه‌ای از قوم اسلاو
۱۰- مسجدی با پنج گنبد در مالزی که در سال ۱۹۱۲ ساخته شد- هم‌شاگرد- بندر و شهری در جنوب فرانسه
۱۱- مرغ می‌رود!- دوستی- اصل و شالوده- قهرمان اساطیری ایران
۱۲- وصول شده- پانصد هزار- عملی در وضو
۱۳- شیر عرب- از انجیل‌ها- واژه پرسشی- بی‌سواد
۱۴- تکرار حرف دوازدهم- در کشتی می‌زنند!- شیشه بزرگ سرکه- از غول‌های اروپایی هواپیماسازی جهان
۱۵- یکی از سه لایه نظام چند لایه بیمه‌های اجتماعی در ایران و بسته پیشنهادی که واریز شده- اولین سینمایی که در خیابان لاله‌زار راه‌اندازی شد- وسیله نظافت کف ساختمان